

การยอมรับการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนในตำบลจี่วราย

อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

Acceptance of Household Accounting for the People in Ngewrai Sub district,

Nakhon Chaisi District in Nakhon Pathom

เอมอร โมตรีจิตร¹

Ame-orn Maitreechit¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการยอมรับการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนในชุมชนตำบลจี่วราย อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสังเกต การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสนทนากลุ่มและมีการตรวจสอบข้อมูลโดยใช้วิธีการแบบสามเส้า ซึ่งผู้ให้ข้อมูลคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวนทั้งสิ้น 17 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การรับรู้ข่าวสารการจัดทำบัญชีครัวเรือน เกิดจากครูบัญชีอาสาทำหน้าที่เผยแพร่วิธีการจัดทำบัญชีครัวเรือน ชักชวนให้ประชาชนในชุมชนเรียนรู้การจดบันทึกบัญชีและหน่วยงานต่าง ๆ ช่วยให้คำแนะนำ พาศึกษาดูงาน จัดอบรมให้ความรู้ รวมถึงความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีเบื้องต้นที่เคยได้รับในระดับประถมศึกษา 2) การสนใจและหาความรู้เพิ่มเติม โดยเห็นว่าการจัดทำบัญชีมีประโยชน์ ทำให้ประชาชนในชุมชนสามารถนำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาหาวิธีการเพิ่มรายรับและลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น เพื่อให้รายรับรายจ่ายสมดุลกัน 3) การไตร่ตรองและประเมินผล ประชาชนในชุมชนเห็นว่าการจัดทำบัญชีทำให้บริหารรายรับ-รายจ่ายได้ สามารถบูรณาการการจดบันทึกบัญชีครัวเรือนเป็นการจดบันทึกในเรื่องต้นทุน การประกอบอาชีพ แล้วนำผลจากการจดบันทึกนั้นมาวิเคราะห์เลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง 4) การทดลองทำ ประชาชนในชุมชนรู้วิธีการจดบันทึกบัญชีที่ถูกต้อง เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ต้องปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ไม่ใช่เรื่องที่เป็นภาระ 5) การยอมรับและนำไปใช้ ประชาชนในชุมชนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม พัฒนาความรู้ ความคิด ฝึกฝนตนเอง ส่งผลโดยตรงต่อตนเองและสังคมส่วนรวม

คำสำคัญ: การยอมรับ การจัดทำบัญชีครัวเรือน อำเภอนครชัยศรี

¹สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

Abstract

The objective of this research study was to study the acceptance of household accounting of the people in Ngewrai Sub-district, Nakhon Chaisi District in Nakhon Pathom. This study was a qualitative research and the research tool was a series of semi-structured interviews. The data were collected by means of observations, in-depth interviews and small focus groups and verified by a triangulation technique.

The results of the study were as follows: 1) The people received information and felt aware of household accounting from volunteer accounting teachers who helped them do household accounting and persuaded them to learn how to record it. They were also advised by other organizations in various ways, for example, study tours, trainings and basic accounting knowledge education at primary level. 2) They were interested in its subject matters and searched for more information because it was useful and provided their ways to increase incomes and reduce expenses so that both could be balanced. 3) It made them have thoughtful consideration and evaluation. They realized that household accounting could manage their incomes and expenses. They could integrate household accounting notes with occupational investment funding notes and then analyzed the integration to choose their appropriate alternative occupations. 4) They knew the right way to do household accounting as a routine activity; not as a burden. 5) They accepted household accounting and made use of it. They adjusted their behaviors, learned more, thought more carefully and practiced more by themselves. This brought about direct effects to them and their community as a whole.

Keywords: Household Accounting Acceptance, Household Accounting, Nakhon Chaisi District.

บทนำ

การจัดทำบัญชีธุรกิจ หมายถึง การรวบรวม ข้อมูลทางการเงินที่เกิดจากการดำเนินงานของ กิจการเพื่อรับรู้รายได้-ค่าใช้จ่าย ในแต่ละวัน มาจดบันทึก จัดหมวดหมู่และวิเคราะห์ จากนั้นจึง นำผลสรุปมาจัดทำเป็นรายงานทางการเงินต่าง ๆ การจัดทำบัญชีครัวเรือนเป็นการนำวิธีการจัดทำ บัญชีธุรกิจมาประยุกต์ใช้ในครอบครัวเป็น การรวบรวมข้อมูลทางการเงิน รายรับ-รายจ่าย ที่เกิดขึ้นในแต่ละวันของครอบครัวมาจดบันทึก จัดหมวดหมู่การใช้จ่ายประจำวัน แล้วนำผลจาก การจดบันทึกมาวิเคราะห์รายรับ-รายจ่าย เพื่อ วางแผนการใช้จ่ายต่อไปได้อย่างรอบคอบ อดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นสามารถแก้ไขปัญหาหนี้สิน ได้อย่างยั่งยืน การทำบัญชีครัวเรือนมีประโยชน์ต่อ การพัฒนาคุณภาพชีวิต ข้อมูลที่ได้จากการบันทึก จะเป็นตัวบ่งชี้ อดีต ปัจจุบันและอนาคต สามารถ นำข้อมูลอดีตมาบอกปัจจุบันและอนาคตได้ ทำให้ เกิดวัฒนธรรมของครอบครัวในการปรึกษาพูดคุย กัน เรื่องการใช้จ่ายและการดำเนินชีวิต มีผลต่อ การสร้างศีลธรรมและปลูกฝังนิสัยที่ดีให้ลูก ด้าน คุณธรรมที่เกิด คือ ความซื่อสัตย์ต่อตนเองและ ครอบครัว เพราะการจดยรายจ่ายที่เน้นความจริง ไม่ปิดบัง ส่วนในด้านการปลูกฝังนิสัย คือความละเอียด รอบคอบ การคิดวิเคราะห์ การรับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่น

ครูบัญชีอาสาเป็นตัวแทนของกรมตรวจ บัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทำหน้าที่ประสานกับผู้แทนของกรมตรวจบัญชี สหกรณ์ในระดับจังหวัด เป็นวิทยากรหรือวิทยากร ผู้ช่วยในการถ่ายทอดความรู้ด้านบัญชีรับ-จ่าย ในครัวเรือน

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ บริการวิชาการวิชาชีพบัญชีสู่ชุมชน ดำเนินการ ในรูปแบบการจัดอบรมความรู้ในการจัดทำบัญชี

ครัวเรือนเป็นประจำต่อเนื่องทุกปี และอีกฐานะ หนึ่งเป็นครูบัญชีอาสาของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีโอกาสเผยแพร่ ความรู้เพื่อพัฒนาภูมิปัญญาทางด้านบัญชี ร่วมกับ ครูบัญชีอาสาของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในชุมชน ต่าง ๆ เห็นว่าบัญชีครัวเรือนมิได้หมายถึงการบันทึก รายรับ-รายจ่ายประจำวันเท่านั้น แต่เป็นการบันทึก ข้อมูลด้านต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันและในรอบครัว ด้วยเช่นกัน หากจัดทำบัญชีแล้วได้นำข้อมูลมาคิด วิเคราะห์จะทำให้เกิดประโยชน์กับการดำรงชีพ และชีวิตประจำวันจริง เมื่อได้สำรวจพื้นที่เพื่อเข้า ไปจัดโครงการบริการวิชาการวิชาชีพบัญชีสู่ชุมชน พบว่าประชาชนในชุมชนนี้มีชีวิตความเป็นอยู่อย่าง พอเพียงและเรียบง่าย ไม่มีเครื่องจักรหรือ เทคโนโลยีสมัยใหม่ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบ อาชีพเกษตรกรรมปลูกพืชเลี้ยงสัตว์แบบไม่ยั่งยืน การประกอบอาชีพขึ้นอยู่กับธรรมชาติ เพื่อให้ ประชาชนในชุมชนดังกล่าวเห็นความสำคัญของ การบันทึกบัญชี เกิดการยอมรับการจัดทำบัญชี ครัวเรือนและหันมาวางแผน สร้างรายได้ อดการใช้จ่ายเงิน จากการบันทึกบัญชี จึงมี ความสนใจศึกษาว่าประชาชนในชุมชนตำบลจี้วราย อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีการยอมรับ หรือไม่ยอมรับการจัดทำบัญชีครัวเรือนมากนัก เพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการยอมรับการจัดทำบัญชี ครัวเรือนของประชาชนในชุมชนตำบลจี้วราย อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ประชาชนในชุมชน ตำบลจี้วราย อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวนทั้งสิ้น 17 คน วิธีเลือกผู้ให้ข้อมูลใช้แบบเจาะจง

(Purposive Sampling) จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-Depth Interview) จำนวน 12 คน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้เผยแพร่ความรู้การจัดทำบัญชีครัวเรือน ครัวบัญชีอาสา จังหวัดนครปฐม จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 2 กลุ่มประชาชนที่นำไปปฏิบัติและเกิดประโยชน์จริง จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 3 กลุ่มประชาชนที่นำไปปฏิบัติแต่ไม่สม่ำเสมอ จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 4 กลุ่มประชาชนที่ไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติเลย จำนวน 3 คน และจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 8 คน ประกอบด้วย ครัวบัญชีอาสา จังหวัดนครปฐม จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นบุคคลเดียวกันกับกลุ่มที่ 1 เนื่องจากครัวบัญชีอาสาทั้ง 3 ท่านเป็นผู้ทำหน้าที่เผยแพร่ความรู้การจัดทำบัญชีครัวเรือนสอนวิธีการบันทึกบัญชีที่ถูกต้องให้กับประชาชนในชุมชน ตำบลจันจวียงและผู้เคยได้รับการอบรมความรู้การจัดทำบัญชีครัวเรือน จำนวน 5 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการพรรณนา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง คำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้เป็นคำถามแนวกว้าง ปลายเปิดตามแนวคิดทฤษฎีการยอมรับของโรเจอร์ส (Rogers, 1978) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 การรับรู้ข่าวสาร (Awareness stage) ขั้นที่ 2 การสนใจและหาความรู้เพิ่มเติม (interest stage) ขั้นที่ 3 การไตร่ตรองและประเมินผล (evaluation stage) ขั้นที่ 4 การทดลองทำ (trial stage) ขั้นที่ 5 การยอมรับและนำไปใช้ (adoption stage)

การรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผู้วิจัยใช้ คือ การสังเกต การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสนทนากลุ่ม เริ่มจากศึกษาแนวคิดทฤษฎี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากเอกสารของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และบุคคลผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ข้าราชการจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และเพื่ออนุรักษ์บัญชีอาสา เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนและเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ศึกษามากขึ้น

ผู้วิจัยแสดงตนเป็นอาจารย์จากสาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ และบอกวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยต้องการแก่ผู้ให้ข้อมูลทราบ ผู้วิจัยทำการสังเกต ประชาชนที่มีการบันทึกบัญชีครัวเรือนด้วยสายตาเป็นเรื่องยากเนื่องจากประชาชนจะบันทึกบัญชีครัวเรือนเมื่อใดเวลาเท่าไร ไม่สามารถติดตามได้ตลอดเวลา ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสังเกตประชาชนในชุมชนตำบลจันจวียงทั่วไป พิจารณาตามความสะดวก (Convenience Sampling) พร้อมกับการสอบถามถึงกิจวัตรประจำวัน หากมีช่วงเวลาที่บ่งบอกว่าได้พูดคุยกันถึงการรับเงิน การจ่ายเงิน มีเงินเหลือเก็บ ก็ถือได้ว่าครอบครัวนี้ มีการยอมรับการจัดทำบัญชีครัวเรือนสำหรับ การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้จะใช้วิธีการจดบันทึกย่อ โดยใช้คำย่อและเครื่องหมายเข้าช่วย เพื่อให้ การบันทึกข้อมูลเป็นไปอย่างรวดเร็ว จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากเอกสาร บุคคลผู้เชี่ยวชาญและข้อมูลจากการสังเกตมาวิเคราะห์ จึงดำเนินการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ให้ข้อมูล 4 กลุ่ม จำนวน 12 คน จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกมาวิเคราะห์เพื่อให้เข้าใจในสิ่งที่ศึกษามากขึ้น จึงดำเนินการสนทนากลุ่มโดยมีผู้ร่วมการสนทนาจำนวนทั้งสิ้น 8 คน มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ สนทนากับปัญหาการยอมรับและไม่ยอมรับการจัดทำบัญชีครัวเรือน การตรวจสอบข้อมูลเพื่อให้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มีความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของข้อมูล ผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบข้อมูลโดยใช้

วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า ด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological triangulation) โดยรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่างกันในเรื่องเดียวกัน ดังนี้

1. การสังเกตทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม
2. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก
3. การสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จาก 3 วิธีมาเปรียบเทียบและหาเหตุผลในการอธิบายปรากฏการณ์นั้น ๆ ว่าหากต่างวิธี ข้อมูลจะมีความแตกต่างกันหรือไม่ การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น จากข้อมูลดิบที่เก็บรวบรวมมาจากผู้ให้ข้อมูลทั่วไปและผู้ให้ข้อมูลหลัก แล้วนำข้อมูลที่ได้อบรมรวม เรียบเรียง จัดหมวดหมู่ โดยแยกเป็นหมวด ๆ ให้ครอบคลุมทุกวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ในเบื้องต้นมาแล้ว โดยนำเอากรอบแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประกอบการวิเคราะห์ ตามปรากฏการณ์ที่ได้พบเห็นเพื่อหาความหมายการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูล และนำเสนอในเชิงบรรยายหรือพรรณนาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา เพื่อบรรยายถึงการรับรู้ ข่าวสาร การสนใจ และหาความรู้เพิ่มเติม การไตร่ตรองและประเมินผล การทดลองทำการยอมรับและนำไปใช้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนในชุมชนตำบลจี่วราย อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ผลการวิจัย

จากการรวบรวมข้อมูลและทำการศึกษามาตามแนวทฤษฎีการยอมรับของโรเจอร์ส พบว่าการยอมรับการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนในชุมชนตำบลจี่วราย อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีดังนี้

1. การรับรู้ ข่าวสาร ประชาชนในชุมชนตำบลจี่วรายรับรู้ข่าวสารการจัดทำบัญชีครัวเรือนจากครูต้อม (นางสาวอดิศา จันทอง) ซึ่งเป็นครูบัญชีอาสา ตำบลจี่วราย อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีหน้าที่เผยแพร่บัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน ชักชวนให้ประชาชนในชุมชนเรียนรู้อบรมจนจบที่บัญชี สอนวิธีการบันทึกบัญชีที่ถูกต้องชี้ให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการจดบันทึกบัญชี ทำให้ประชาชนในชุมชนสามารถนำข้อมูลที่ได้อบรมหาวิธีการเพิ่มรายรับและลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น เพื่อให้รายรับรายจ่ายสมดุลกัน นอกจากนี้มีหน่วยราชการ หน่วยงานอื่น ๆ เช่น มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์จัดอบรมให้ความรู้กรมพัฒนาชุมชนช่วยให้คำแนะนำ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) พาศึกษาดูงานเกี่ยวกับการเกษตร รวมถึงรับรู้จากแหล่งข้อมูลทั่วไป ทั้งจากเอกสาร หนังสือ แผ่นพับ สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ จากการพูดคุยกันระหว่างเพื่อนบ้านมาเล่าสู่กันฟัง ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักการบัญชีและการบันทึกบัญชีเบื้องต้นที่เคยได้รับในระดับประถมศึกษา จากการซึมซับการเรียนรู้ จากครอบครัวตั้งแต่เด็ก รวมถึงเกิดจากภายในตัวตนเองที่เป็นคนใฝ่เรียนรู้

2. การสนใจและหาความรู้เพิ่มเติม ประชาชนในชุมชนตำบลจี่วรายทุกคนสนใจจัดทำบัญชีครัวเรือนเพราะเห็นประโยชน์ของการจัดทำบัญชี ทำให้ประชาชนในชุมชนสามารถนำข้อมูลที่ได้อบรมหาวิธีการเพิ่มรายรับและลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น เพื่อให้รายรับรายจ่ายสมดุลกัน สามารถวางแผนหารายรับและรู้วิธีการใช้จ่ายในขนาดที่สนใจหาความรู้เพิ่มเติมหากสถาบันการศึกษาหรือหน่วยราชการมาให้ความรู้ความเข้าใจยินดีเข้าฟังหรือเข้ารับการอบรม

3. การไตร่ตรองและประเมินผล ประชาชนในชุมชนตำบลจี่วรายมีการไตร่ตรองว่า

ควรจัดทำบัญชีครัวเรือนเนื่องจากการบันทึกบัญชี ทำให้บริหารรายรับ-รายจ่ายได้ สามารถแก้ไข ปัญหาได้ตรงจุดโดยดูจากข้อมูลที่บ้านทึกไว้แล้วนำ ข้อมูลนั้นมาบริหารรายรับให้สมดุลกับรายจ่าย ทำให้ครอบครัวไม่มีหนี้สิน จากนั้นบริหารรายรับ ให้มากกว่ารายจ่ายครอบครัวจะเกิดเงินออม สามารถบูรณาการการจดบันทึกบัญชีครัวเรือน เป็นการจดบันทึกในเรื่องต้นทุนการประกอบอาชีพ จดบันทึกปริมาณผลผลิตแล้วนำผลจากการจด บันทึกนั้นมาวิเคราะห์เลือกอาชีพที่เหมาะสมกับ ตนเอง

4. การทดลองทำ ประชนชนใน ชุมชนตำบลจันทราราย ยินดีจัดทำบัญชีครัวเรือน รู้วิธีการจดบันทึกบัญชีที่ถูกต้อง ยินยอมเสียสละ เวลาจัดทำบัญชีครัวเรือนเห็นว่าการบันทึกบัญชี ไม่ใช่เรื่องที่เป็นภาระเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ต้องปฏิบัติ ในชีวิตประจำวัน หากทำเป็นประจำสม่ำเสมอจน เกิดเป็นนิสัย

5. การยอมรับและนำไปใช้ ประชาชนในชุมชนตำบลจันทรารายเกิดการยอมรับและ นำไปใช้เพราะเห็นคุณค่าของการจดบันทึก สามารถบริหารการเงินให้เป็นไปในทิศทาง ที่ต้องการได้โดยไม่ต้องลงมือทดลองดู นำหลักการ ของการจัดทำบัญชีครัวเรือนมาใช้ในการจัดการ เกี่ยวกับรายรับและรายจ่ายในครอบครัวเกิด การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม พัฒนาความรู้ ความคิด ฝึกฝนตนเองการจัดทำบัญชีครัวเรือนสามารถ ประยุกต์ใช้ในการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ แล้วนำผลจากการจดบันทึกบัญชีมาวิเคราะห์ เลือกอาชีพหลัก เลือกอาชีพรองหรือตัดสินใจ ไม่ประกอบอาชีพนั้น ๆ ได้

อภิปรายผลการวิจัย

1. การรับรู้ ข่าวสาร ประชาชนในตำบล จันทรารายรับรู้ ข่าวสารจากหลายแหล่ง หลายทาง

ได้แก่ จากการเผยแพร่ของครูบัญชีอาสา การได้ ศึกษาดูงาน เข้ารับการอบรม ได้รับความรู้จาก หน่วยงานต่าง ๆ สอดคล้องกับวินิดยา สมบุญ (2554) ได้สรุปไว้ว่าการรับสารสนเทศด้านบัญชี ครัวเรือนนั้น สมาชิกสหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่ เคยรับสารสนเทศด้านบัญชีครัวเรือนผ่านสื่อ ประชาสัมพันธ์กรมตรวจบัญชีสหกรณ์และสื่อ ประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ 5 อันดับแรก คือ ครูบัญชีอาสา เจ้าหน้าที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ การฝึกอบรม การสาธิตโทรทัศน์และการศึกษาดู งาน ตามลำดับ และสอดคล้องกับ สุณีย์ ตฤณขจี และ นียดา วิเศษบริสุทธิ์ (2551) พบว่า การรับรู้ การจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนในอำเภอ พระนครศรีอยุธยาเกิดจากการรณรงค์ให้จัดทำ บัญชีครัวเรือน 3 ลำดับแรก คือ โทรทัศน์ การแนะนำ ของผู้นำชุมชนและการประชุมชี้แจงของบุคลากร เจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร ตามลำดับ

2. การสนใจและหาความรู้เพิ่มเติม ประชาชนในตำบลจันทรารายมีความสนใจ ต้องการหา ความรู้เพิ่มเติม และพร้อมเข้ารับการอบรมเพื่อให้ ตนเองสามารถบันทึกบัญชีครัวเรือนได้ถูกต้อง ซึ่ง สอดคล้องกับสุพรรณิ ดอนรับ (2551) ได้สรุปไว้ว่า การทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกร ควรมีการส่งเสริม ประชาสัมพันธ์รณรงค์และสนับสนุนให้เกษตรกร มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างทั่วถึงและทำอย่าง ต่อเนื่อง ควรมีการจัดฝึกอบรมและมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดความรู้และประโยชน์แก่เกษตรกร และสอดคล้องกับไชยา ทองด้อย (2552) ได้สรุป ไว้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือน ด้าน การปฏิรูปการศึกษา พบว่า ต้องมีการประชาสัมพันธ์ และรณรงค์ในการทำบัญชีครัวเรือนอย่างจริงจัง ต้องมีการประชุมอบรมให้ความรู้ในการทำบัญชี ครัวเรือนอย่างสม่ำเสมอ และควรเชิญวิทยากร

ที่มีความชำนาญมีความ สำเร็จในชีวิตและมีชื่อเสียงมาให้การถ่ายทอดความรู้

3. การไตร่ตรองและประเมินผล ประชาชนในตำบลจิวราย มีการไตร่ตรองว่าควรจัดทำบัญชีครัวเรือน เนื่องจากอยากรู้ความจริงว่าตนเองมีเงินออมเหลือเท่าไร ทำให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสอดคล้องกับวินิตยา สมบุญ (2554) พบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตร เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล สามารถทราบถึงความจำเป็นในครอบครัว สิ่งใดควรลด ละ เลิก ก็จะสามารถลดค่าใช้จ่ายลงได้ สำหรับประโยชน์ของการจัดทำบัญชีครัวเรือน หากสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทราบถึงประโยชน์ในสิ่งที่ตนเองทำอยู่ ก็จะเป็นแรงผลักดันให้ทำได้ด้วยความสมัครใจ และสอดคล้องกับไซยา ทองด้อย (2552) ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือน ด้านการสร้างปัญญา พบว่า ต้องการใช้จ่ายอย่างประหยัดอดออม ทำให้ฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น คนในชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้เพราะมีการวางแผนค่าใช้จ่ายที่ดี เป็นการนำความรู้ใหม่ ๆ ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาอย่างได้ผล

4. การทดลองทำ ประชนชนในชุมชนตำบลจิวรายยินดีจัดทำบัญชีครัวเรือนเนื่องจากการจัดบันทึกบัญชีครัวเรือน ทำให้จำแนกรายรับ-รายจ่าย และสรุปผลที่ได้จากการบันทึกเป็นแผนการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับวินิตยา สมบุญ (2554) พบว่า หากสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทราบถึงประโยชน์ในสิ่งที่ตนเองทำอยู่ สามารถแยกแยะถึงค่าใช้จ่ายว่าสิ่งใดควรใช้หรือไม่ควรใช้ ทำให้เกิดความระมัดระวังในการใช้จ่ายมากขึ้นและสามารถวางแผนการใช้จ่ายในอนาคตได้

5. การยอมรับและนำไปใช้ประชาชนในชุมชนตำบลจิวรายเกิดการยอมรับและนำไปใช้ เพราะเมื่อจัดบันทึกบัญชีครัวเรือนแล้วทำให้รู้

วิธีการจัดการการเงิน เห็นหนทางเพิ่มรายรับ รู้วิธีลดรายจ่าย มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น สามารถสร้างความมั่นคงทางการเงินให้เกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับศุภโชค ก้าวทอง และสมบุญธรรม เจริญจิระตระกูล (2551) ได้สรุปไว้ว่า เกษตรกรที่จัดบันทึกบัญชีครัวเรือน หลังการจัดบันทึกส่วนใหญ่มียาได้เพิ่มขึ้น มีค่าใช้จ่ายลดลง มีหนี้สินลดลงและมีเงินออมเพิ่มขึ้นนำข้อมูลที่จัดบันทึกมาบริหารจัดการในการควบคุมพฤติกรรมการใช้จ่าย และมีการถ่ายทอดการจัดทำบัญชีครัวเรือนให้บุคคลอื่น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

1. การรับรู้ ชาวสาร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรให้ความสำคัญแก่ ครัวบัญชีอาสา ให้มีทุกตำบล ทุกหมู่บ้าน เนื่องจากครัวบัญชีอาสาเป็นผู้นำมาสอนบัญชีให้โดยไม่มีเงินเดือน แต่ครัวบัญชีอาสาทุกคนเต็มใจและภูมิใจในหน้าที่นั้น ด้วยความมุ่งมั่น เจตนาดี อุทิศตนในการทำประโยชน์ให้แก่สังคม ชุมชนและประเทศชาติ

2. การสนใจและหาความรู้เพิ่มเติม หน่วยงานราชการและหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กรมพัฒนาชุมชน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ควรส่งเสริม การจัดกิจกรรมในการศึกษาดูงานด้านการเกษตร การให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างสม่ำเสมอโดยการจัดโครงการอบรมหรือใช้วิธีดีที่ค้น สืบอื่น ๆ ในการเผยแพร่ เพื่อขยายผลให้ประชาชนมีการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง

3. การไตร่ตรองและประเมินผลควร ส่งเสริมให้ชุมชนมีการรวมกลุ่มพูดคุยกันเรื่อง

การจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหลังจากแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

4. การทดลองทำ ควรมีการประชาสัมพันธ์รณรงค์และสนับสนุนให้ชุมชนมีการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างทั่วถึงและทำอย่างสม่ำเสมอ พร้อมมีมาตรการในการกระตุ้นและส่งเสริมให้ชุมชนดำเนินการอย่างต่อเนื่อง แล้วนำผลจากการบันทึกบัญชีเป็นข้อมูลในการวางแผนใช้จ่ายเงิน

5. การยอมรับและนำไปใช้ เพื่อเป็นกำลังใจแก่ชุมชน ควรแสดงการยกย่อง เชิดชูและให้รางวัลแก่ชุมชนที่สามารถจัดทำบัญชีครัวเรือนได้อย่างต่อเนื่อง สามารถนำข้อมูลที่จัดบันทึกมาบริหารจัดการในการควบคุมพฤติกรรมการใช้จ่ายและสามารถถ่ายทอดการจัดทำบัญชีครัวเรือนให้บุคคลอื่นได้

เอกสารอ้างอิง

- ไชยา ทองน้อย. (2552). *ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีประทุม.
- วินิตยา สมบุญ. (2554). *การรับสารสนเทศด้านบัญชีครัวเรือนผ่านสื่อประชาสัมพันธ์กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. (ปริญญาโทปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนีย์ ตฤณขจี และนิศดา วิเศษบริสุทธิ์. (2551). *การรับรู้และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนในอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- สุพรรณิ ต้อนรับ. (2551). *การทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในจังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศุภชาติก์ แก้วทอง และสมบุญ เจริญจิระตระกูล. (2551). *การประเมินผลการจัดบันทึกบัญชีครัวเรือนเพื่อลดปัญหาหนี้สินของเกษตรกรในเขตตำบลยุโป อำเภอเมือง จังหวัดยะลา*. (รายงานผลการวิจัย). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- Rogers, E., & Shoemaker, F. (1978). *Communication of innovations: A cross-cultural approach*. New York: Free Press.

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. เพื่อให้การศึกษามีความสมบูรณ์ขึ้น ควรศึกษาจากประชาชนในชุมชนวัดบางชั้นแตก อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นชุมชนที่ผู้วิจัยได้เข้าไปอบรมให้ความรู้ในการจัดทำบัญชีครัวเรือนเป็นประจำต่อเนื่องทุกปี เพื่อจะได้พบข้อแตกต่างของการยอมรับการจัดทำบัญชีครัวเรือนต่อไป

2. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนในด้านอื่น เช่น การพัฒนาการจัดทำบัญชีครัวเรือนโดยการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในตำบลวังราย อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม